

Janusz Pietrzak, Piotr Wawrzyniak, Piotr Śniady

Dobrzyca, woj. kaliskie, zespół pałacowo-parkowy, AZP 64-34

Informator Archeologiczny : badania 24, 115

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Okres nowożytny

Będziemyśl, gm. Sędziszów
Małopolski woj. rzeszowski
St. 1, „Grodzisko”
AZP 103-74/1

Muzeum Okręgowe w Rzeszowie

Badania prowadzili: mgr Joanna Podgórska-Czopek i dr Sylwester Czopek. Finansowało Muzeum Okręgowe w Rzeszowie. Pierwszy sezon badań. Obiekt nowożytny z elementami osadnictwa późnośredniowiecznego. Ślady osadnictwa neolitycznego i wczesnośredniowiecznego.

Bezpośrednią przyczyną podjęcia badań było zniwelowanie górnej partii wzgórza i naruszenie warstw. Stanowisko leży w obrębie małej doliny niewielkiego ciekłu. Od strony północnej, wschodniej i południowej charakteryzuje się znaczną ekspozycją (sztuczny nasyp), wyraźnie dominując nad dnem doliny. Przebadano 117 m². Stwierdzono istnienie warstw nasypowych, właśnie z nich pochodzą najstarsze zabytki znalezione na złożu wtórnym — fragment ceramiki kultury ceramiki wstęgowej rytej i narzędzie krzemienne z surowca czekoladowego (rylec węglowy boczny + drapacz), wiążące się najprawdopodobniej z późną fazą kultury malickiej oraz fragmenty naczyń z VIII-IX wieku. Pod warstwami nasypowymi zalegała cienka warstewka późnośredniowieczna (XIV-XV wiek), z której pochodzą fragmenty ceramiki, 2 noże i 2 gwoździe żelazne. W jednym z wykopów odsłonięto układ 4 murów kamiennie-ceglanych, z pewnością młodszych od warstwy późnośredniowiecznej. Stwierdzono, iż z całą pewnością nie są one jednolite chronologicznie. Ich funkcja jest bardzo niejasna. Dokładna interpretacja wymaga dalszych badań.

Najciekawszym odkryciem są pozostałości warsztatu kaflarskiego. Był to prostokątny obiekt o wymiarach 7,5 x 5 m i głębokości 2 m. Jego wypełnisko to rumowisko polepy, kafelki, cegiel i spalonego drewna, czytelny jako układy równoległe do dłuższych ścian obiektu. Znalezione w obiekcie kafle są jednolite stylistycznie. Reprezentują stylistykę renesansową. Można wydzielić wśród nich następujące typy: kafle z ornamentyką figuralną, roślinną i symboliczną, z monogramem Chrystusa, tzw. ornamentem gomółkowym oraz koronki piecove i inne elementy pieca. Nie posiadają one polewy. Można je więc uznać za swego rodzaju półwytwory. Poza kaflami w pracowni tej znaleziono okazałe naczynie półmajolikowe z 3 uchami, żelazną halabardę oraz 2 kraty żelazne. Obserwacje stratygraficzne jednoznacznie wskazują na zniszczenie obiektu (warsztatu) przez pożar.

Dokumentacja i materiały znajdują się w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie.
Badania będą kontynuowane.

Brześć Kujawski, woj. włocławskie Zamek patrz późne średniowiecze

Dobrzyca, woj. kaliskie zespół pałacowo-parkowy
AZP 64-34/-

Pracownie Konserwacji Zabytków
w Poznaniu Sp. z o.o. Pracownia Naukowo-Badawcza

Badania prowadzili mgr mgr Janusz Pietrzak i Piotr Wawrzyntak (autor sprawozdania) przy współudziale mgr. Piotra Śniadego. Finansował WKZ w Kaliszu. Drugi sezon badań. Pałac nowożytny (2 poł. XVI-XX wiek), ślady osadnictwa wcześniejszego (przełom XV/XVI wieku?).

Tegoroczne badania wykopaliskowe skoncentrowano w piwnicach pałacowych i na zewnętrznej, przy ścianach obwodowych budynku. Łącznie wyeksplorowano 90 m³ ziemi z 10-ciu wykopów (nr I — X/90) o powierzchni około 35,5 m² i głębokości dochodzącej do 3,5 m. Ponadto sprawowano nadzór archeologiczny nad pracami ziemnymi związanymi z remontem obiektu.

Potwierdzono zeszłoroczną sugestię o lokalizacji nawześniejszego mурowanego założenia w północnym skrzydle pałacu, jak też datację — 2 połowa XVI-go wieku. Odkryto relikty wcześniejszych (przełom XV/XVI-go wieku?) konstrukcji drewnianych. Pierwotny budynek mурowany miał w przybliżeniu wymiary 25 x 15 m i w części przyziemnej oraz fundamentowej był wybudowany z kamienia spojonego zaprawą wapienną. Rozplanowanie wewnętrzne obiektu nadal nie jest rozpoznane w stopniu dostatecznym, podobnie jak relikty konstrukcji drewnianych. Następane prace budowy (zwłaszcza z końca XVIII-go wieku wg projektu Stanisława Zawadzkiego) nadały pałacowi wygląd ostateczny.

Podczas eksploracji wykopów natrafiono na znaczną ilość fragmentów naczyń glinianych, kafl i szkła, głównie XVI/XVII — XIX-wiecznych.

Materiały znajdują się w Pracowni Naukowo-Badawczej PKZ Sp. z o.o. w Poznaniu.
Badania będą kontynuowane.